

# **STANDARDY OCHRONY DZIECI PRZED KRZYWDZENIEM**

**Szkoła Podstawowa Specjalna nr 147**

**ul. Karolkowa 56**

**01-193 Warszawa**

**Warszawa, 2024**

## **Preambuła**

Naczelną zasadą wszystkich działań podejmowanych przez pracowników Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 147 w Warszawie jest szacunek dla dziecka i zapewnienie mu bezpiecznych warunków rozwoju oraz ochrony przed przemocą uwzględniając indywidualne potrzeby i możliwości uczniów. Dzieci traktowane są podmiotowo z poszanowaniem ich praw. Pracownicy placówki realizują te cele w oparciu o działanie w ramach obowiązującego prawa, przepisów, procedur wewnętrznych oraz swoich kompetencji.

Uczniowie Szkoły Podstawowej Specjalnej Nr 147 w Warszawie funkcjonują na poziomie trzech stopni niepełnosprawności intelektualnej:

- lekkim
- umiarkowanym
- znacznym

W większości przypadków mają diagnozę niepełnosprawności sprzężonych, m.in.:

- autyzmu
- niepełnosprawności ruchowej

Wielu uczniów nie komunikuje się werbalnie lub w sposób ograniczony wyraża swoje potrzeby. Mają oni zróżnicowane możliwości rozumienia i doświadczania świata oraz relacji z innymi osobami oraz często zaburzenia przetwarzania bodźców sensorycznych. Zdarza się, że nieadekwatnie okazują swoje emocje. Część uczniów z uwagi na problemy społeczne i emocjonalne i/lub pochodzenie ze środowisk niewydolnych wychowawczo, poszukuje z własnej inicjatywy kontaktu fizycznego z pracownikami szkoły. Próbują w ten sposób zaspokoić swoją potrzebę bezpieczeństwa. Z kolei dzieci z problemami w zakresie sensorycznym poszukują zaspokojenia potrzeby docisku / dostymulowania czucia głębokiego. Wiąże się to u nich z dążeniem do uzyskania dotyku od osoby dorosłej o odpowiednim natężeniu, który związany będzie z umożliwieniem im lepszego odczuwania własnego ciała.

Uczniowie wykazujący zachowania o charakterze agresywnym lub autoagresywnym, a także Ci którzy nie wychodzą z zamiarem zrobienia komuś krzywdy, a w ten sposób komunikują swoje potrzeby/prośby/niedogodności, mogą wymagać zastosowania asekuracji fizycznej, celem zapewnienia bezpieczeństwa:

- im samym przed zrobieniem krzywdy sobie
- pozostałym uczniom
- samym nauczycielom/pracownikom szkoły

Działania te mogą wymagać także konieczności fizycznej podpowiedzi jak dziecko powinno zachować się w danym momencie, by się wyciszyć. Niezbędny do tego może być bliski kontakt dotykowy osoby dorosłej z uczniem, który nie będzie miał znamion naruszenia nietykalności cielesnej małoletniego.

**Akty prawne na podstawie, których oparte są Standardy Ochrony Małoletnich w Szkole  
Podstawowej Specjalnej nr 147 w Warszawie:**

1. *Ustawa z dnia 13 maja 2016 r. o przeciwdziałaniu zagrożeniom przestępczością na tle seksualnym (t. j. Dz. U. z 2023 r. poz. 1304 ze zm.);*
2. *Ustawa z dnia 28 lipca 2023 r. o zmianie ustawy – Kodeks rodzinny i opiekuńczy oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2023 r. poz. 1606);*
3. *Ustawa z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (t. j. Dz. U. z 2021 r. poz. 1249);*
4. *Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny (t. j. Dz. U z 2022 r. poz. 1138 ze zm.);*
5. *Konwencja o Prawach Dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych z dnia 20 listopada 1989 r. (t. j. Dz. U. z 1991 Nr 120 poz. 526 ze zm.);*
6. *Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia z dnia 6 września 2023 r. w sprawie procedury "Niebieskie Karty" oraz wzorów formularzy "Niebieska Karta" (Dz. U. z 2023 r. poz. 1870).*

**Rozdział I**

**Katalog dozwolonych zachowań ze strony osób dorosłych – pracowników pedagogicznych i niepedagogicznych szkoły, mających na celu zaspokojenie potrzeb: sensorycznych, bezpieczeństwa oraz emocjonalno-społecznych uczniów oraz wyciszenia zachowań trudnych.**

- masaż sensoryczny różnych partii ciała (w zależności od indywidualnych potrzeb uczniów) z wyłączeniem takich obszarów jak brzuch, genitalia, pośladki
- asekuracja fizyczna opisana w konkretnych krokach w *Procedurach postępowania w przypadku agresywnego i autoagresywnego zachowania ucznia stwarzającego zagrożenie dla bezpieczeństwa i zdrowia własnego oraz innych*
- przywitanie z uczniami poprzez, m.in. podanie ręki „żółwika” i innych zachowań dotykowych w obrębie dłoni i palców, które mają charakter witania się
- prowadzenie za rękę ucznia z problemami motorycznymi, np. w celu przemieszczania się po szkole, wchodzenia/schodzenia po schodach a także w celu zapewnienia bezpieczeństwa
- pogłaskanie ucznia w celu pocieszenia go
- objęcie ucznia doświadczającego trudności emocjonalnych w celu pocieszenia go, z wyłączeniem dotykania wrażliwych i intymnych miejsc na ciele
- wspieranie uczniów z problemami motorycznymi w ubieraniu się/przebijaniu się/wspomaganie w czynnościach higienicznych w niezbędnym zakresie

## **Rozdział II**

### **Zasady zapewniające bezpieczne relacje między małoletnim a personelem placówki**

#### **§ 1**

##### **Zasady ogólne**

1. Zasadą, której przestrzeganie jest wymagane od personelu w odniesieniu do wszystkich czynności podejmowanych przez personel w jednostce, jest działanie dla dobra dziecka i w jego najlepszym interesie.
2. Personel placówki traktuje dziecko małoletnie z szacunkiem oraz uwzględnia jego godność i potrzeby.
3. Personel działa w ramach obowiązującego prawa, przepisów wewnętrznych instytucji oraz swoich kompetencji.
4. Niedopuszczalne jest podejmowanie jakichkolwiek czynności niedozwolonych, określonych w niniejszej procedurze, w jakiegokolwiek formie.
5. Zasady bezpiecznych relacji personelu z dziećmi obowiązują wszystkich pracowników, pedagogicznych i niepedagogicznych, stażystów i wolontariuszy.

#### **§ 2**

- Osoby wymienione w § 1 ust. 5 zobowiązane są do utrzymywania profesjonalnej relacji z dziećmi i każdorazowego rozważenia, czy twoja reakcja, komunikat bądź działanie wobec dziecka są adekwatne do sytuacji, bezpieczne, uzasadnione i sprawiedliwe.
- Osoby wymienione w § 1 ust. 5 zobowiązane są do działania w sposób otwarty i przejrzysty dla innych, aby zminimalizować ryzyko błędnej interpretacji twojego zachowania.

#### **§ 3**

##### **Zasady komunikacji**

Zasady komunikacji z małoletnimi:

1. udzielaj odpowiedzi adekwatnych do wieku małoletniego i danej sytuacji,
2. nie wolno zawstydząć, upokarzać, lekceważyć i obrażać dziecka,
3. nie jest dopuszczalne podnoszenie głosu na małoletniego w sytuacji innej niż wynikająca z zagrożenia bezpieczeństwa dziecka lub innych dzieci.

## § 4

### **Zachowania niedozwolone wobec małoletnich**

1. Nie jest dopuszczalne ujawnianie danych wrażliwych dotyczących małoletniego, wyszczególnionych w art. 9 ust. 1 *Rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2016/679 z dnia 27 kwietnia 2016 r. w sprawie ochrony osób fizycznych w związku z przetwarzaniem danych osobowych i w sprawie swobodnego przepływu takich danych oraz uchylenia dyrektywy 95/46/WE* (Dz.U. UE.L. z 2016 r. Nr 119 poz. 1), obejmujących pochodzenie rasowe lub etniczne, poglądy polityczne, przekonania religijne lub światopoglądowe, przynależność do związków zawodowych, oraz przetwarzanie danych genetycznych, danych biometrycznych w celu jednoznacznego zidentyfikowania osoby fizycznej lub danych dotyczących zdrowia, seksualności albo orientacji seksualnej tej osoby.
2. Zachowania niedozwolone obejmują używanie wulgarnych słów, gestów oraz żartów, czynienie uwag, które stanowią lub mogą być odebrane jako nawiązywanie w wypowiedziach do aktywności bądź atrakcyjności seksualnej.
3. W sytuacjach wymagających wykonania przez personel placówki czynności pielęgnacyjnych i higienicznych wobec małoletniego unikać należy innego niż niezbędny kontaktu fizycznego z małoletnim, w szczególności w przypadku udzielania pomocy małoletniemu w ubieraniu i rozbieraniu, jedzeniu, myciu, przewijaniu i w korzystaniu z toalety.
4. Niedozwolone jest wykorzystywanie relacji wynikającej z władzy lub przewagi fizycznej (zastraszanie, przymuszanie, groźby).
5. Nie jest dozwolone utrwalanie wizerunku dziecka dla celów prywatnych poprzez filmowanie, nagrywanie głosu, fotografowanie. Zakaz ten obejmuje także umożliwianie utrwalenia wizerunków małoletnich osobom trzecim. Wyjątkiem jest utrwalanie wizerunku na potrzeby placówki, na podstawie zgody udzielonej przez rodziców / prawnych opiekunów.
6. Nie jest dozwolone proponowanie dzieciom alkoholu, wyrobów tytoniowych ani nielegalnych substancji, jak również używanie ich w obecności małoletnich.
7. Nie jest dozwolone nawiązywanie z małoletnim jakichkolwiek relacji romantycznych lub seksualnych, lub mogących zostać uznane za posiadające takie właściwości. Obejmuje to także seksualne komentarze, żarty, gesty oraz udostępnianie małoletnim treści erotycznych i pornograficznych.

## § 5

### **Zachowania niedopuszczalne w sieci i poza godzinami pracy**

1. Nie jest dozwolone nawiązywanie kontaktów z małoletnimi uczęszczającymi do placówki poprzez przyjmowanie bądź wysyłanie zaproszeń w mediach społecznościowych.
2. Nie jest dozwolone utrzymywanie kontaktów towarzyskich z małoletnimi uczęszczającymi do placówki za pośrednictwem szeroko rozumianych sieci komputerowych i zewnętrznych aplikacji.

Dopuszczalną formą komunikacji z małoletnimi i ich rodzicami lub opiekunami są kanały służbowe (e-mail, telefon służbowy, dziennik elektroniczny LIBRUS). Z kanałów tych nie należy korzystać poza godzinami pracy.

## **§ 6**

### **Odpowiedzialność**

Złamanie zasad wymienionych w przedmiotowej procedurze jest podstawą odpowiedzialności dyscyplinarnej lub karnej.

## **Rozdział III**

### **§ 1**

**Zasady określające zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej za przygotowanie personelu placówki do stosowania standardów ochrony małoletnich, zasady przygotowania personelu do ich stosowania oraz sposoby dokumentowania tej czynności**

#### **§ 1**

1. Przed nawiązaniem z osobą stosunku pracy lub przed dopuszczeniem osoby do innej działalności związanej z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem, małoletnich lub z opieką nad nimi (np. studenci, wolontariusze i inni) dyrektor uzyskuje informacje, czy dane tej osoby są zamieszczone w Rejestrze z dostępem ograniczonym lub w Rejestrze osób, w stosunku do których Państwowa Komisja do spraw przeciwdziałania wykorzystaniu seksualnemu małoletnich poniżej lat 15 wydała postanowienie o wpisie w Rejestrze. Ponadto osoby te zobligowane są do dostarczenia dyrektorowi sądowego zaświadczenia o niekaralności.
2. Przez inną działalność związaną z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem małoletnich należy rozumieć w szczególności wykonywanie czynności związane z organizacją wypoczynku małoletnich, wykonywanie umów cywilnoprawnych związanych z wychowaniem, edukacją, wypoczynkiem małoletnich lub z opieką nad nimi.

#### **§ 2**

1. Osobą odpowiedzialną za przygotowanie personelu placówki do stosowania standardów ochrony małoletnich jest dyrektor placówki. Dyrektor może upoważnić wyznaczony przez

siebie zespół przygotowujący personel placówki do stosowania standardów ochrony małoletnich i ich aktualizacji.

2. Zespół, o którym mowa w ust. 1, zapoznaje pracowników ze standardami ochrony małoletnich oraz odbiera od każdego zatrudnionego pracownika oświadczenie o zapoznaniu się ze standardami ochrony małoletnich obowiązującymi w placówce. Wzór oświadczenia pracownika stanowi *załącznik nr 1* do niniejszej procedury.
3. Pracownicy nowo zatrudnieni w placówce są zapoznawani ze standardami w pierwszym tygodniu pracy i w tym czasie jest od nich odbierane oświadczenie oraz wypełniają ankietę.
4. Zespół, o którym mowa w ust. 1, bierze udział w rekrutacji pracowników i w jej trakcie ocenia przygotowanie kandydata do pracy z dziećmi małoletnimi (wg potrzeb).
5. Zespół, o którym mowa w ust. 1, jest odpowiedzialna za przyjmowanie zgłoszeń o zdarzeniach zagrażających małoletniemu.

## **Rozdział IV**

### **Wymogi zapewniające bezpieczne relacje między małoletnimi**

#### **§ 1**

##### **Zasady ogólne**

1. Małoletni traktują się nawzajem z szacunkiem oraz uwzględniają we wzajemnych kontaktach swoją godność i potrzeby.
2. Kontaktując się z drugą osobą, należy pamiętać, aby:
  - udzielać odpowiedzi adekwatnych do wieku i sytuacji,
  - nie zawstydzać, nie upokarzać, nie lekceważyć i nie obrażać drugiej osoby,
  - nie podnosić głosu bez potrzeby.

#### **§ 2**

##### **Zasady korzystania z urządzeń elektronicznych**

1. Zasady używania telefonów komórkowych na terenie placówki określa statut. Zasady te służą m.in. ochronie dzieci przed treściami szkodliwymi i zagrożeniami w internecie oraz utrwalonymi w innej formie.
2. Bezpieczne korzystanie z urządzeń elektronicznych z dostępem do internetu obejmuje następujące zasady:
  - nie podawaj swoich danych osobowych, takich jak: imię, nazwisko, numer telefonu czy adres domowy,
  - dbaj o nierozpowszechnianie swojego wizerunku (w przypadku publikacji zdjęć w sieci należy zadbać, aby dostęp do nich miały wyłącznie osoby znajome); nie udostępniaj zdjęć nieznanym, w szczególności zdjęć intymnych czy w niepełnym ubraniu,

- poinformuj rodziców lub wychowawcę o każdym przypadku, gdy napotkasz w sieci treści, które wydają się nielegalne czy w jakikolwiek sposób wywołują niepokój,
- o propozycjach spotkania, jakie otrzymasz od internetowych znajomych, zawsze informuj rodziców lub wychowawcę,
- nie atakuj nikogo w sieci, niezależnie od tego, jakie zdanie on wyraża; nie pokazuj agresji, nie stosuj gróźb,
- nie korzystaj z sieci przez zbyt długi czas, bo zbyt długie korzystanie z komputera, tabletu czy smartfona może zaszkodzić twojemu zdrowiu,
- pamiętaj, że im dłużej korzystasz z sieci, tym mniej rozmawiasz ze znajomymi twarzą w twarz, a takie kontakty są najbardziej wartościowe.

## Rozdział V

### **Procedura podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego**

#### § 1

##### **Definicje**

Światowa Organizacja Zdrowia wskazuje, że krzywdzeniem jest każde zamierzone i niezamierzone działanie lub zaniechanie działania jednostki, instytucji lub społeczeństwa jako całości, a także każdy rezultat takiego działania lub bezczynności, które naruszają równe prawa i swobody dzieci i/lub zakłócają ich optymalny rozwój. Wyróżnić można cztery formy krzywdzenia osoby małoletniej:

1. przemoc psychiczną,
2. przemoc fizyczną,
3. zaniedbywanie,
4. wykorzystywanie seksualne.

Wykorzystywanie seksualne dziecka to włączanie dziecka w aktywność seksualną, której nie jest ono w stanie w pełni zrozumieć i udzielić na nią świadomej zgody, i/lub na którą nie jest odpowiednio dojrzałe rozwojowo i nie może zgodzić się w ważny prawnie sposób, i/lub która jest niezgodna z normami prawnymi bądź obyczajowymi danego społeczeństwa. Z wykorzystaniem seksualnym mamy do czynienia, gdy taka aktywność wystąpi między dzieckiem a dorosłym lub dzieckiem a innym dzieckiem, jeśli osoby te ze względu na wiek bądź stopień rozwoju pozostają w relacji opieki, zależności, władzy<sup>1</sup>.

---

<sup>1</sup> Definicja podana za: P. Masłowska, J. Podlewska, *Interwencja prawna na rzecz dziecka krzywdzonego. Informator dla profesjonalistów*, Fundacja Dajemy Dzieciom Siłę, s. 7 (dokument elektroniczny dostępny na stronie: [https://edukacja.fdds.pl/pluginfile.php/101327/mod\\_resource/content/3/Interwencja\\_prawna\\_informator-akt\\_03.2023.pdf](https://edukacja.fdds.pl/pluginfile.php/101327/mod_resource/content/3/Interwencja_prawna_informator-akt_03.2023.pdf)).



## § 2

### **Przestępstwa przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletniego**

Wśród przestępstw przeciwko wolności seksualnej i obyczajności na szkodę małoletniego wyróżnić można przestępstwa wskazane w *Ustawie z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny* (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1138 ze zm.) w następujących regulacjach:

1. art. 197 – zgwałcenie i wymuszenie czynności seksualnej,
2. art. 198 – seksualne wykorzystanie niepełnoletniości lub bezradności,
3. art. 199 – seksualne wykorzystanie stosunku zależności lub krytycznego położenia,
4. art. 200 – seksualne wykorzystanie małoletniego,
5. art. 200a – elektroniczna korupcja seksualna małoletniego,
6. art. 200b – propagowanie pedofilii,
7. art. 202 – publiczne prezentowanie treści pornograficznych.

Zgodnie z art. 304 § 2 *Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks postępowania karnego* (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1375 ze zm.) instytucje państwowe i samorządowe, które w związku ze swą działalnością dowiedziały się o popełnieniu przestępstwa ściganego z urzędu, są zobowiązane niezwłocznie zawiadomić o tym prokuratora lub policję oraz przedsięwziąć niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa.

## § 3

### **Ważne sygnały**

Pracownicy placówki zwracają szczególną uwagę na występowanie w zachowaniu małoletniego sygnałów świadczących o krzywdzeniu, w szczególności o możliwości popełnienia przestępstwa wskazanego w § 2. Uwagę pracownika powinny zwrócić np. następujące zachowania:

1. dziecko ma widoczne obrażenia ciała (siniaki, poparzenia, ugryzienia, złamania kości itp.), których pochodzenie trudno jest wyjaśnić,
2. podawane przez dziecko wyjaśnienia dotyczące obrażeń wydają się niewiarygodne, niemożliwe, niespójne itp.; dziecko często je zmienia,
3. pojawia się niechęć przed udziałem w lekcjach uwzględniających ćwiczenia fizyczne,
4. dziecko nadmiernie zakrywa ciało, niestosownie do sytuacji i pogody,
5. dziecko wzdryga się, kiedy podchodzi do niego osoba dorosła,
6. dziecko boi się rodzica lub opiekuna,
7. dziecko boi się powrotu do domu,
8. dziecko jest bierne, wycofane, uległe, przestraszone,
9. dziecko cierpi na powtarzające się dolegliwości somatyczne: bóle brzucha, głowy, mdłości itp.,
10. dziecko moczy się bez powodu lub w konkretnych sytuacjach czy też na widok określonych osób,

11. nastąpiła nagła i wyraźna zmiana zachowania dziecka.

## **§ 4**

### **Procedury postępowania**

1. W przypadku uzyskania informacji o krzywdzeniu małoletniego lub podejrzenia krzywdzenia małoletniego, pracownik ma obowiązek:
  - wezwać pogotowie, jeżeli wystąpiło poważne uszkodzenie ciała, lub skonsultować się z pielęgniarką, jeżeli uszkodzenie nie wymaga natychmiastowej interwencji pogotowia,
  - poinformować dyrektora placówki o zdarzeniu lub o swoich podejrzeniach co do krzywdzenia małoletniego; sporządzić notatkę służbową opisującą zdarzenie, w szczególności przyczynę wystąpienia podejrzenia o krzywdzeniu małoletniego
  - po wstępnej diagnozie pracownik oświaty wszczyna procedurę „Niebieskiej Karty” – druk A ; druk B przekazujemy osobie podejrzanej o doświadczanie przemocy
2. Powiadamiając dyrektora o podejrzeniu krzywdzenia małoletniego, pracownik:
  - przedstawia formy i okoliczności krzywdzenia, które udało mu się ustalić lub których wystąpienie podejrzewa,
  - informuje o zachowaniach i wypowiedziach dziecka wskazujących na doświadczenie krzywdzenia.
3. W przypadku, gdy zachodzi podejrzenie popełnienia wobec małoletniego jednego z przestępstw wskazanych w § 2:
  - dyrektor placówki składa zawiadomienie na policję lub do prokuratury, realizując obowiązek wynikający z art. 304 § 2 *Kodeksu postępowania karnego*,
  - dyrektor podejmuje niezbędne czynności do czasu przybycia organu powołanego do ścigania przestępstw lub do czasu wydania przez ten organ stosownego zarządzenia, aby nie dopuścić do zatarcia śladów i dowodów przestępstwa, o ile miało ono miejsce na terenie placówki.
4. Dyrektor składa zawiadomienie na policję lub do prokuratury, korzystając ze wzoru stanowiącego *załącznik nr 2* do niniejszej procedury.

## **Rozdział VI**

**Procedura postępowania w przypadku agresywnego i/lub autoagresywnego ucznia stwarzającego zagrożenie bezpieczeństwa dla siebie i innych osób**

## **§1**

### **Jak uniknąć zachowań trudnych (profilaktyka)**

1. Ustalenie jasnych zasad postępowania w momencie wystąpienia sytuacji trudnych.
2. Jasne struktury, porządek dnia.
3. Praca w odpowiednim tempie.
4. Wykorzystywanie interesujących ucznia materiałów.
5. Poprzedzanie sytuacji wywołujących sytuacje trudne.
6. Nauka nowych, potrzebnych umiejętności.
7. Częste zmiany aktywności.
8. Dobra organizacja czasu wolnego.
9. Przeplatanie zadań mniej lubianych i lubianych.
10. Wzmacnianie przy dziecku innych osób zachowujących się prawidłowo.
11. Dawanie możliwości wyboru.
12. Dobór odpowiednich zabawek/przedmiotów (wg wieku, zainteresowań).
13. Aranżacja przestrzeni zabezpieczającej przed wybuchem zachowań agresywnych.
14. W zależności od funkcji zachowania ograniczanie/zwiększanie bodźców.
15. Zabezpieczenie miejsca wyładowania złości/ wyciszenia.
16. Zmiana miejsca, pomieszczenia- w celu przerwania zachowania agresywnego.

## §2

### Osoby odpowiedzialne i zarządzanie

Procedura postępowania uruchamiana jest przez osobę, która zauważyła przedmiotowe zachowanie lub której je zgłoszono. O stopniu zaawansowania procedury i podejmowanych w niej krokach decyduje: dyrektor placówki, a w przypadku jego nieobecności wicedyrektor.

Dobór bardziej szczegółowych, najbardziej efektywnych dla każdego ucznia, oddziaływań zabezpieczających sytuację (np. w ramach technik behawioralnych i Stosowanej Analizy Zachowania), w oparciu o ogólną procedurę, dostosowane będą do całościowego poziomu funkcjonowania ucznia, a w tym do:

- stopnia świadomości podejmowanych czynów (czy uczeń ma wgląd w to, co się z nim w danym momencie dzieje)
- możliwości komunikacyjnych - stopień porozumiewania się ucznia, umiejętności prowadzenia rozmowy, rozumienia mowy innych osób i kierowanych do ucznia komunikatów
- kompetencji ucznia do podejmowania autorefleksji nad własnym zachowaniem i wyciągania wniosków
- wypracowanego indywidualnie u każdego ucznia bieżącego poziomu umiejętności samoregulacji emocji i wyciszania się.

## §3

### Sposób postępowania

Należy bezzwłocznie podjąć działania mające na celu powstrzymanie i wyeliminowanie tego zjawiska. Obowiązkiem każdego pracownika szkoły, który zaobserwował atak autoagresji, agresji słownej lub fizycznej jest przerwanie tego zachowania. Każde takie zachowanie powinno być odnotowane w postaci notatki służbowej, której wzór stanowi *załącznik nr 3* do niniejszej procedury.

Interwencja zachodzi w postaci stanowczej i zdecydowanej reakcji na zaistniałą sytuację:

1. Jeżeli to możliwe przekazanie uczniowi lub uczniom, w prostych i jasnych komunikatach, powiedzieć dziecku/dzieciom jakiego zachowania oczekują (co mają teraz konkretnie zrobić np. STOP, usiądź na krześle, kontroluj ręce itp.
2. Podjęcie przez nauczyciela lub innego pracownika szkoły próby wyciszenia agresywnego zachowania np. poprzez rozmowę z uczniem; Nigdy nie rozmawiamy z uczniem w trakcie wybuchu (to jest dolewanie oliwy do ognia uwaga = nasilenie wybuchu) rozmowy prowadzi się gdy widzimy objawy pobudzenia, wtedy też odwracamy uwagę itp. Staramy się „rozminować” zanim dojdzie do wybuchu.
3. W przypadku, gdy dziecko nie reaguje na wskazówki, co konkretnie ma zrobić w tym momencie rozmowa nie skutkuje, nauczyciel natychmiast wzywa pomoc np. poprzez innego pracownika szkoły lub ucznia zawiadamia pedagoga / psychologa / innego nauczyciela lub pielęgniarkę o zaistniałej sytuacji; może również podjąć próbę wyprowadzenia ucznia agresywnego/autoagresywnego z sali. Jeśli nie będzie to możliwe należy zapewnić bezpieczeństwo pozostałym dzieciom do czasu przybycia pomocy wyprowadzamy je z sali na korytarz lub do sali obok i przekazujemy pod opiekę innemu nauczycielowi. Sami obserwujemy agresywnego ucznia i ponawiamy co kilka minut nasze oczekiwania co ma zrobić.
4. Po przybyciu pomocy ucznia zachowującego się autoagresywnie lub agresywnie wyprowadzamy go na korytarz-jeśli zaistniała sytuacja ma miejsce w sali lub jeżeli jest taka możliwość należy zaprowadzić agresywnego ucznia do pedagoga lub psychologa, w przypadku braku takiej możliwości należy zapewnić bezpieczeństwo pozostałym uczniom;
5. W przypadku ataku autoagresji lub agresji nauczyciel lub inny pracownik szkoły ma możliwość reagowania poprzez przytrzymanie rąk, nóg lub zabezpieczenia głowy ucznia w celu zabezpieczenia go przed zrobieniem krzywdy sobie lub innym; zapewnienie uczniowi bezpiecznej pozycji- położenie go na materacu **nie rozmawiając** z nim tak długo, aż to będzie potrzebne-do całkowitego wyciszenia się, rozluźnienia mięśni.

#### *Uwaga!*

- wymagana jest zgoda pisemna rodzica/opiekuna prawnego na zastosowanie asekuracji fizycznej w sytuacji, gdy to będzie niezbędnie konieczne. (załącznik nr 4)

6. w razie nie wyrażenia zgody przez rodzica/opiekuna prawnego na zastosowanie procedury podpisujemy z nim kontrakt (załącznik nr 5)
7. Udzielenie pomocy ofierze agresji lub autoagresji w celu opatrzenia ewentualnych ran.
8. W sytuacji bardzo agresywnego zachowania ucznia (groźenie, napaść fizyczna, pobudzenie fizyczne, niemożność uspokojenia przez nauczyciela), zawiadomienie pogotowia ratunkowego i (lub) policji oraz rodziców (w konsultacji z dyrekcją szkoły)
9. Poinformowanie rodziców o zachowaniu ucznia i zabranii go z lekcji;
10. Rozmowa z rodzicami ucznia przeprowadzona przez wychowawcę/ pedagoga/ psychologa w celu dobrania odpowiednich form pomocy dla dziecka. Sporządzenie notatki ze spotkania zawierającej ustalenia co do dalszych działań lub spisanie ich w formie kontraktu;
11. W przypadku kolejnych zachowań agresywnych ucznia i jednocześnie braku efektywnej współpracy z rodzicami/opiekunami prawnymi szkoła kieruje wniosek do sądu rodzinnego ws. wglądu w sytuację opiekuńczo-wychowawczą ucznia.

## Rozdział VII

### **Zasady przeglądu i aktualizacji standardów ochrony małoletnich oraz sposoby dokumentowania i zasady przechowywania ujawnionych lub zgłoszonych incydentów albo zdarzeń zagrażających dobru małoletniego**

#### § 1

1. Standardy ochrony małoletnich obowiązujące w placówce podlegają przeglądowi nie rzadziej niż raz na dwa lata w terminie ustalonym przez dyrektora placówki
2. Dyrektor Szkoły wyznacza Zespół odpowiedzialny za aktualizację standardów ochrony małoletnich i przynajmniej raz w roku przeprowadza ankietę- załącznik nr 6 wśród pracowników szkoły.
3. Każdy ujawniony lub zgłoszony incydent lub zdarzenie zagrażające dobru małoletniego, na temat których placówka posiada wiedzę, zostają odnotowane w księdze zdarzeń zagrażających dobru małoletniemu, której wzór stanowi załącznik nr 7 do niniejszej procedury.

## Rozdział VIII

### **Zasady i sposób udostępniania rodzicom albo opiekunom prawnym lub faktycznym standardów ochrony małoletnich do zaznajomienia się z nimi i ich stosowania**

#### § 1

1. Dokumentacja składająca się na standardy ochrony małoletnich jest dostępna na stronie internetowej placówki.
2. Rodzice / opiekunowie prawni małoletnich są informowani o adresie strony internetowej placówki, o której mowa w ust. 1, przy przyjęciu do placówki oraz każdorazowo w kolejnym nowym roku szkolnym podczas zebrania z rodzicami.
3. Na życzenie rodziców / opiekunów prawnych standardy ochrony małoletnich są udostępniane w formie papierowej. Udostępnienie w tej formie jest możliwe raz w ciągu roku szkolnego.

## **§ 2**

Obowiązkiem rodziców / opiekunów prawnych jest zaznajomienie się ze standardami i potwierdzenie tego podpisem na stosownym oświadczeniu.

## **Rozdział IX**

### **Przepisy końcowe**

## **§ 14**

1. Niniejszy dokument wchodzi w życie z dniem ogłoszenia w drodze zarządzenia Dyrektora szkoły.

*Załącznik nr 1  
do procedury określającej  
zakres kompetencji osoby odpowiedzialnej  
za przygotowanie personelu placówki do  
stosowania standardów ochrony małoletnich,  
zasady przygotowania personelu do ich stosowania  
oraz sposoby dokumentowania tej czynności*

.....  
(miejscowość, data)

### **Oświadczenie**

Oświadczam, że zapoznałam się / zapoznałem się ze standardami ochrony małoletnich, obowiązującymi w ..... (nazwa placówki) i zostałam poinstruowana / zostałem poinstruowany o konieczności i zasadach ich stosowania.

.....  
(podpis pracownika)

Komenda Rejonowa Policji w .....  
bądź Prokuratura Rejonowa w .....

### **Zawiadomienie o możliwości popełnienia przestępstwa**

Niniejszym zawiadamiam o możliwości popełnienia przestępstwa kwalifikowanego z art. ....<sup>2</sup>  
Ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny (t.j. Dz.U. z 2022 r. poz. 1138 ze zm.) na szkodę  
małoletniego .....<sup>3</sup>

#### **Uzasadnienie**

*(W uzasadnieniu opisać stan faktyczny, w szczególności to, w jaki sposób pracownicy placówki dowiedzieli się o przestępstwie popełnionym na szkodę małoletniego i jakie okoliczności lub dowody świadczą o możliwości popełnienia przestępstwa. Jeżeli okoliczności te stały się wiadome pracownikom placówki, należy podać, w miarę możliwości, następujące dane dotyczące przestępstwa:*

- 1) datę,*
- 2) miejsce,*
- 3) okoliczności przestępstwa,*
- 4) świadków,*
- 5) materiał dowodowy o popełnieniu przestępstwa, np. dokumenty, wydruki, nagrania, zaświadczenia).*

.....  
(imię i nazwisko osoby zgłasza

---

<sup>2</sup> Należy wpisać przestępstwo spośród wymienionych w § 2 procedury. W razie braku możliwości dokonania kwalifikacji przestępstwa można tę część pominąć.

<sup>3</sup> Należy wpisać dane dziecka.



*Załącznik nr 3 do procedury podejmowania interwencji w sytuacji podejrzenia krzywdzenia lub posiadania informacji o krzywdzeniu małoletniego*

Notatka służbowa z dn. ....

Krótki opis zdarzenia:

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

Zastosowane procedury – należy zaznaczyć wybrane:

1. Próba wyciszenia ucznia poprzez rozmowę,
2. Powiadomienie dyrektora/wicedyrektora szkoły, pedagoga szkolnego/psychologa szkolnego i pielęgniarki szkolnej o zaistniałej sytuacji
3. Odizolowanie autoagresywnego lub agresywnego ucznia:
  - wyprowadzenie pozostałych uczniów z klasy, w której przebywa agresywny uczeń do osobnego pomieszczenia pod opiekę innej osoby dorosłej
  - zaprowadzenie do pedagoga szkolnego/psychologa szkolnego
4. Zapewnienie bezpieczeństwa pozostałym uczniom
5. Udzielenie pomocy ofierze agresji
6. Asekuracja fizyczna ucznia w celu zabezpieczenia go przed zrobieniem krzywdy sobie lub innym
7. Udzielenie pomocy uczniowi autoagresywnemu
8. Wezwanie pogotowia ratunkowego i w razie konieczności także policji, rodziców/opiekunów prawnych
9. Rozmowa z rodzicami/opiekunami prawnymi
10. Skierowanie wniosku do sądu rodzinnego ws. wglądu w sytuację opiekuńczo – wychowawczą ucznia

Osoby poinformowane o zdarzeniu:

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....

Warszawa dn. ....

Pisemna zgoda rodzica na zastosowanie asekurację fizyczną dziecka

W przypadku wystąpienia któregośkolwiek z zachowań trudnych polegających na:

- Uderzaniu innych osób;
- Rzucaniu przedmiotami mogącymi stanowić zagrożenie dla innych;
- Gryzieniu, drapaniu lub pluciu innych;
- zachowania mogące zagrażać bezpieczeństwu dziecka/uczniom/dorosłym

Wyrażam zgodę na zastosowanie interwencji polegającej na tymczasowym położeniu dziecka na materacu lub podłodze (przy użyciu pełnej podpowsiedzi fizycznej) w pozycji bezpiecznej leżącej na brzuchu.

.....

Data i czytelny podpis rodzica

### **Kontrakt z rodzicem ucznia**

W przypadku wystąpienia któregośkolwiek z zachowań trudnych polegających na:

- Uderzaniu innych osób;
- Rzucaniu przedmiotami mogącymi stanowić zagrożenie dla innych;
- Gryzieniu, drapaniu lub pluciu innych;
- zachowania mogące zagrażać bezpieczeństwu dziecka/uczniom/dorosłym

Nie wyrażam zgody na zastosowanie interwencji polegającej na asekuracji fizycznej dziecka.

Jednocześnie zobowiązuję się do natychmiastowego przybycia do szkoły i odebrania dziecka w czasie nie dłuższym niż jedna godzina.

W przypadku niestawienia się w ww. czasie decyzją Dyrektora Szkoły wzywa się odpowiednie służby (karetka pogotowienia/ policja)

.....

Wychowawca klasy

.....

data i podpis rodziców/ opiekunów prawnych

*standardów ochrony małoletnich oraz  
sposobów dokumentowania i zasad przechowywania  
ujawnionych lub zgłoszonych incydentów albo zdarzeń  
zagrożających dobru małoletniego*

**Ankieta dla pracowników Szkoły Podstawowej Specjalnej nr 147**

| Lp. | Pytanie/ informacja                                                                                | tak | nie |
|-----|----------------------------------------------------------------------------------------------------|-----|-----|
| 1.  | Czy znasz standardy ochrony dzieci przed krzywdzeniem obowiązujące w placówce, w której pracujesz? |     |     |
| 2.  | Czy znasz treść dokumentu Polityka ochrony dzieci przed krzywdzeniem                               |     |     |
| 3   | Czy potrafisz rozpoznawać symptomy krzywdzenia dzieci?                                             |     |     |
| 4   | Czy wiesz, jak reagować na symptomy krzywdzenia dzieci?                                            |     |     |
| 5   | Uwagi do procedur:                                                                                 |     |     |

*Załącznik nr 7 do procedury przeglądu i aktualizacji*

*standardów ochrony małoletnich oraz  
sposobów dokumentowania i zasad przechowywania  
ujawnionych lub zgłoszonych incydentów albo zdarzeń  
zagrożających dobru małoletniego*

| Księga zdarzeń zagrażających dobru małoletniego |                |                |                        |
|-------------------------------------------------|----------------|----------------|------------------------|
| Lp.                                             | Opis zdarzenia | Data zdarzenia | Miejsce przechowywania |
| 1.                                              |                |                |                        |
| 2.                                              |                |                |                        |
| 3.                                              |                |                |                        |
| 4.                                              |                |                |                        |